

Tiroid konu başlıkları

1. Tiroid bezi/Testleri/Guatr
2. Tiroid nodülü
3. Tiroid biyopsisi
4. Tiroid kanserleri
5. Tiroid ameliyatı
6. Hipotiroidi/Hashimoto
7. Tiroid hormonu tedavisi
8. Hipertiroidi/Graves
9. Radyoiyot (atom) tedavisi
10. Gebelikte tiroid bezi

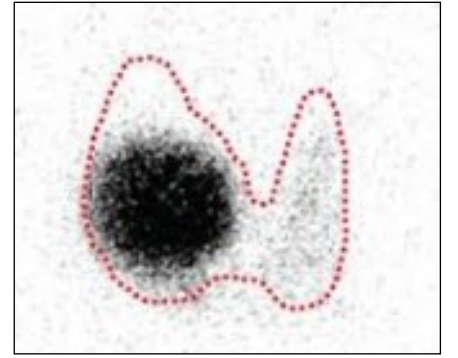
8. Hipertiroidi / Graves www.erdincerturk.com/hipertiroidi

Hipertiroidi ne demektir, belirtileri nelerdir?

Hipertiroidi (İç Guatr/Zehirli Guatr) tiroid bezinin aşırı hormon üretmesi ve kandaki tiroid hormon seviyelerinin artması sonucu oluşan hastalığın genel adıdır. Kandaki hormon artışına bağlı olarak çeşitli bulgu ve belirtiler oluşturabilir. En sık kalpte çarpıntı şikayetine sebep olur. Aşırı terleme, sıcağa tahammülsüzlük, ellerde tireme, kilo kaybı, sinirlilik, çabuk yorulma sık karşılaşılan bulgulardandır. Kilo kaybı sıklıkla iştah artması ile birlikte. Barsak hareketlerinde hızlanma, kaslarda güçsüzlük, uyku bozukluğu görülebilir. Hastalarda genellikle bu belirtilerin hepsi bir arada görülmez. Hastaların bazılarında bazı belirtiler şiddetli iken bazıları ise hiç olmayabilir. Genellikle gençlerde belirtiler daha bariz, ileri yaşlarda belirtiler daha siliktir.

Hipertiroidi sebepleri nelerdir?

Zehirli guatr diye adlandırılan aşırı hormon yüksekliği durumu tek bir hastalık değildir. En sık sebep Graves hastalığıdır ve daha sonra zehirli nodüllü hastalıklar (toksik nodüler guatr) en sık hipertiroidiye sebep olurlar. Graves hastalığında tiroid bezi homojen olarak büyümüştür. Beraberinde göz bulguları olabilir. Gözde batma, yanma sulanma, gözün ileri doğru büyümesi, göz hareketlerinde kısıtlanma görülebilir. Graves hastalığı olan tüm hastalarda göz bulguları görülmez. Zehirli nodüllü guatrda ise tiroid bezinde nodüller kontrolsüz olarak tiroid hormonu salgılamaktadır. Bu hastalıkta da aşırı hormon yapımına bağlı belirtiler görülür ancak göz bulguları olmaz. Bu sebepler dışında bazı hastalıklar, bazı ilaçlar hipertiroidiye sebep olabilir.

Graves hastalığı nasıl oluşur?

Graves hastalığı otoimmün bir hastalıktır. Yani kan hücreleri tiroid bezine karşı antikorlar oluşturmakta, bu antikorlar tiroid bezini uyararak aşırı hormon yapımına sebep olmaktadır. Kan hücrelerinin bu antikorları neden oluşturduğu bilinmemektedir. Geçirilen hastalıklar, tüketilen besinler, yoğun stres gibi durumlar bu hastalığın sebebi değildir. Ailesel geçiş denebilecek bir ilişki yoktur. Göze olan etkisi genellikle hipertiroidi belirtileri ile birlikte başlamakta birlikte ayrı olarak önce veya sonra da başlayabilir. Hastalık sıklıkla bir dönem hastalığıdır. Yani başladıktan bir süre sonra kendiliğinden antikor yapımı azalır ve belirtiler ortadan kalkar. Ama kendiliğinden düzelmeyen durumlar da az oranda değildir.

Graves hastalığının tedavisi nasıl yapılmaktadır?

Graves hastalığının sebebi bilinmese de ilaçla tedavisi çok etkili bir şekilde yapılmaktadır. Genellikle tedavi başladıktan sonraki birkaç hafta içinde yakınmaların büyük çoğunluğunda belirgin düzelme görülür. Ancak hormon seviyelerinin normale getirilmesi ile hastalık iyileşmiş demek değildir. İlaç tedavisi kesildiğinde belirtiler sıklıkla tekrar ortaya çıkar. Bu nedenle klinik ve laboratuvar bulgularına göre ilaç dozu ayarlanarak 12-18 ay süre ile ilaç tedavisine devam edilir. İlaç tedavisine rağmen hastalık kontrol altına alınamıyorsa atom tedavisi (Bkz. Radyoiyot tedavisi) veya cerrahi tedavi (Bkz. Tiroid operasyonu) ile tedavi edilmesi gerekebilir.

Graves tedavisi ile ilgili bilinmesi gerekenler nelerdir?

İlaç tedavisine yanıt ile şikayetlerin geçmesi için genellikle birkaç hafta geçmesi gerekebilir. Yakınmaların geçmesi ile tedavinin tamamlandığı düşünülmemelidir. Tedavinin uzun süreli olduğu ve sadece şikayetlerin geçmesi ile tamamlanmadığı bilinmelidir. Uzun süreli izlemde ilaç dozları hekim tarafından ayarlanmalıdır. Tedavi sonrasında hastalar genellikle kilo alırlar, ancak bu kilo artışı tedavinin yan etkisi değildir. Hastalığın iyileşmesi

sonrasında hastalığa bağlı kilo kaybının düzelmesi nedeni ile hastalar tekrar eski ağırlıklarına ulaşırlar. Bu artış genellikle tedavi başlangıcındaki ilk aylar içinde olur. İlaç tedavisi ile en sık karşılaşılabilecek yan etki alerjik cilt lezyonlarıdır. Kaşıntı kızarıklık şeklinde belirti gösterir. Genellikle alerji ilaçlarına iyi yanıt verdiği için tedaviyi kesmeye gerek kalmaz. Ciddi sayılabilecek yan etkileri ise çok nadirdir. Karaciđer üzerine olumsuz etki olabileceği gibi nadiren kan hücrelerinde azalma ve antibiyotiklere yanıt vermeyen ateşli mikrobik hastalıklar ile karşılaşılabılır.

Graves hastalığına iyotlu besinlerden kaçınılmalı mıdır?

Graves hastalığında hormon yapımı artmıştır, ancak besinler ile iyot alımını azaltarak tiroid hormonu sentezinin azaltılması mümkün değildir. Bu nedenle iyotsuz tuz tüketimine gayret göstermek, deniz ürünü tüketiminden kaçınmak boşa gayretlerdir. Tiroid bezi uyarıldığında çok düşük iyot ile bile aşırı miktarda hormon sentezi mümkün olur. Farklı gıdalarla da Graves hastalığını kontrol altına almak mümkün değildir. Hipertiroidili hastaların yapması gereken özellikle hormonların yüksek olduğu dönemde kahve, çay tüketimini azaltmak ve yoğun egzersizden kaçınmaktır.

Atom tedavisi Graves hastalığında kesin çözüm müdür?

Atom tedavisi denilen tedavi radyoaktif etkili iyodun ağızdan verilmesi, barsaklardan emildikten sonra tiroid bezi hücrelerinde tutulması ve radyasyon etkisi ile hormon üretmez hale gelmeleridir (Bkz. Radyoiyod tedavisi). Tek seferde ağızdan alınan radyoaktif madde ile çok sıklıkla istenilen etki elde edilir. Hastalarda hipertiroidi kalıcı olarak ortadan kalkar. Ancak unutulmamalıdır ki bu tedavi sonrasında kalıcı hipotiroidi olasılığı çok yüksektir (Bkz. hipotiroidi).

Graves hastalığında operasyon ne zaman yapılır?

Graves hastalığında sıklıkla tercih edilen tedavi şekli ilaç tedavisidir. Yeterli yanıt alınmadığı durumlarda atom tedavisi daha sonraki tercih edilen tedavi şeklidir. İlaç tedavisine yanıt vermeyen, aşırı büyük guatrı olan ve radyasyon tedavisi tercih edilmeyen durumlarda nadiren cerrahi önerilebilmektedir.

Graves hastalığında göz belirtisi olanlarda ne gibi önlemler alınmalıdır.

Gözü rahatsız edici ortamlardan korumak gerekir. Kuvvetli ışık ve rüzgar özellikle rahatsız edebildiği için güneş gözlüğü kullanımı tavsiye edilir. Göz reaksiyonunu artırdığı bilinen en önemli faktör olan sigara mutlaka terk edilmelidir. Tuz tüketimi azaltılmalı, gece başı yukarıda tutacak şekilde yüksek yastıkta yatılmalıdır. Gözü aşırı derecede ileri fırlamış kişilerde göz geceleri uykuda tam kapanmıyorsa göz merceğini koruyacak şekilde gözyaşı damlaları ile gözün kuruması engellenmelidir. Aktif dönemde tedavi etkinliği geç döneme göre çok daha fazla olduğundan hekime başvuruda gecikilmemelidir. Bu dönemde en etkin ilaç tedavisi yüksek doz kortizon tedavisidir. Graves'in göz bulguları bu konudaki tecrübeli uzmanlar tarafından yapılmalıdır.

Zehirli nodüllü guatr tedavisi Graves hastalığı tedavisinden farklı mıdır?

Tiroid bezinin iyi huylu nodüllerinin bazıları vücudun kontrol mekanizmaları dışında otonom olarak kontrolsüz hormon salgırlarlar. Tek veya çok sayıda nodülü olan hastalarda bu durum görülebilir ve toksik nodüler guatr olarak adlandırılırlar. Bu hastalıkta da ilaç tedavisi ile serum tiroid hormonu seviyeleri hızlıca kontrol altına alınır. Ancak bu tedavinin kalıcı etkisi olmayacağı için ilaç kesildiğinde belirtiler tekrar ortaya çıkar. Bu nedenle ilaç tedavisi ile kontrol altına alındıktan sonra atom tedavisi veya cerrahi tedavi ile otonom nodüllerin hormon sentezleri kalıcı olarak baskılanması gerekir. Atom tedavisi veya cerrahi tedavinin hangisinin uygun olduğú hastaya göre değişir.